

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

**Interview met divisieadmiraal Jan DE BEURME,
commandant van de Marine**

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d'esprit d'innovation.

**Interview de l'amiral de division Jan DE BEURME,
commandant de la Marine**

Propos recueillis par Jo COELMONT et Georges HEEREN

De Marine staat voor een bijzondere uitdaging: de vervanging van haar twee belangrijkste capaciteiten in een totaal gewijzigde geopolitieke context, terwijl ze geconfronteerd wordt met een tekort aan technisch personeel. Door de gewijzigde operationele concepten vergt deze vervanging meer dan enkel het verwerven van nieuwe wapensystemen of – zoals bij de fregatten en mijnenbestrijdingsschepen – nieuwe platformen met geïntegreerde wapensystemen. Er is tevens nood aan aangepaste hoofdkwartieren, communicatiesystemen, nieuwe datacentra, infrastructuur, centra voor herstellingen, onderhoud en updates alsook nieuwe beheersmethodes. Hiervoor dient samengewerkt te worden met zeer diverse partners.

Hoe ver staan we met de duurzame uitbouw van de operationele capaciteiten van de Marine? En wat zijn de uitdagingen? We laten divisieadmiraal Jan DE BEURME, commandant van de Marine, aan het woord om te vertellen waar hij van wakker ligt.

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

La Marine est confrontée à un défi particulier : remplacer ses deux principales capacités dans un contexte géopolitique totalement modifié, tout en faisant face à une pénurie de personnel technique. Avec des concepts opérationnels modifiés, ce remplacement nécessite davantage que la seule acquisition de nouveaux systèmes d'armes ou – comme dans le cas des frégates et des navires de déminage – de nouvelles plates-formes avec systèmes d'armes intégrés. Il faut également des quartiers généraux et des systèmes de communication adaptés, de nouveaux centres de données, de nouvelles infrastructures, de nouveaux centres de réparation, d'entretien et de mise à jour, ainsi que de nouvelles méthodes de gestion. Cette nouvelle donne nécessite une coopération avec des partenaires très divers.

Où en sommes-nous dans le développement durable des capacités opérationnelles de la Marine ? Et quels sont les défis à relever ? Nous invitons l'amiral de division Jan DE BEURME, commandant de la Marine, à nous parler de ce qui occupe ses pensées.

De Marine beschikt over een beperkt aantal maar technologisch hoogstaande inzetbare eenheden. Wat zijn volgens u de technologische uitdagingen voor de huidige en geplande capaciteiten? En hoe wilt u deze aanpakken?

Voor het bestrijden van mijnen gaan wij voortaan uit van het “*stand off*”-concept. Dit betekent dat we op afstand mijnen zullen ontruimen door onbemande en autonome drones in te zetten. Dit vormt ontegensprekelijk een hoogtechnologische uitdaging, maar op dit vlak zijn wij pioniers. Wereldwijd kijken vele marines toe hoe wij deze uitdaging aangaan. Dit legt druk op onze schouders, maar dat kunnen we aan, omdat wij beschikken over een waardevolle troefkaart: wij zijn in eigen land gelinkt aan zeer gespecialiseerde bedrijven. Wij kennen de beperkingen van de industrie en zij kennen onze verwachtingen.

Werken volgens dit “*stand off*”-concept heeft als voordeel dat we de risico's voor de bemanning aan boord drastisch beperken en de kostprijs van schepen die niet langer in het mijnenveld opereren kunnen halveren. Dit laat ons toe om het uitgespaarde geld te investeren in hoogtechnologische en dus duurdere drones.

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d'esprit d'innovation.

Met dit concept staan we nu voor een aantal grote uitdagingen. Het vergt eerst en vooral een totaal nieuwe wijze voor het plannen van een mijnenbestrijdingsoperatie. Dit wordt voortaan een zeer complex gebeuren. Voorheen werd aan wal een zeer algemeen plan opgesteld in functie van de deelnemende schepen, waarvan de capaciteiten vastliggen en gekend zijn. Na de afvaart van het schip stond het commando aan boord in voor de uitvoering. Voortaan dient bij de missieplanning aan wal in een Maritiem Operatiecentrum (MOC) vooraf bepaald te worden welke tools de schepen meenemen – een keuze uit een brede waaier van sensoren en wapens.

Ook de gigantische hoeveelheid gegevens die de huidige sensoren vanop het schip weten te vergaren, zullen aan boord worden geanalyseerd. Dit stelt hoge eisen aan de connectiviteit en vereist een hoogtechnologisch cyberveilig communicatiesysteem met de nodige bandbreedte via satelliet.

© JORN URBAIN

We dienen dus in de eerste plaats een Maritiem Operatiecentrum (MOC) op te richten. Het team dat hiervoor zal instaan is reeds operationeel. We hopen deze medewerkers vlug te kunnen herbergen in een nieuwbouw te Zeebrugge. Het is

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

nu zaak om over beveiligde IT- en communicatiemiddelen te beschikken voor de transmissie en behandeling van deze mijnenbestrijdingsdata. Hier is het belangrijk om interne expertise te verwerven. Vandaar dat wij van bij de oprichting van het Cyber Commando binnen Defensie onmiddellijk personeel van de Marine hebben toegewezen aan deze dienst alsook aan de dienst Space, die zal worden opgericht binnen de luchtmacht. Bij al onze operaties zullen we steeds meer nood hebben aan een reeks betrouwbare satellietverbindingen.

De exploitatie zelf van de vloedgolf aan informatie die de sensoren permanent zullen aanleveren vormt een bijkomende uitdaging. We dienen het bestaande *Mine Warfare Data Centre* naar een hoger niveau te tillen. Het wordt een *Maritime Operational Data Science Centre for Naval Mine Warfare* (NMW), niet enkel om de data te beheren, maar ook om deze te verrijken tot bruikbare informatie om operationele beslissingen te kunnen nemen. Het is te kort dag om dit centrum operationeel te maken. Het eerste schip komt eind 2024 toe. In 2025 willen we dit platform IOC (*initial operational capable*) verklaren, om het begin 2026 volledig operationeel te kunnen inzetten. Waarom zijn deze tijden zo strak? Omdat het in gebruik nemen van nieuwe platformen en nieuwe technologieën gepaard gaat met het uitfaseren van de huidige systemen.

Daarbovenop komt de uitdaging van multidomeinoperaties: het synchroniseren en orkestreren van alle stakeholders – niet enkel Cyber en Space en de andere operationele componenten van de strijdkrachten, maar ook andere overheidsinstanties, de industrie en onderzoekscentra. We moeten een einde stellen aan elke vorm van *stovepiping*. Daarnaast moeten we zeer actief blijven op sociale media met “strategische communicatie” om effectief te zijn in het fysieke, virtuele en cognitieve domein. Kortom, er is werk aan de winkel.

De kritieke factor om dit alles te realiseren is te kunnen beschikken over technisch gevormd personeel. Hiervoor zullen we creatief moeten rekruteren. Onze ingenieurs kunnen we rekruteren via de Koninklijke Militaire School (KMS), al zal er hoe dan ook onvoldoende technisch gekwalificeerd personeel beschikbaar zijn om een ingenieur of voldoende technisch gekwalificeerd personeel aan boord van het schip te hebben. De operator zal tevens instaan voor het technisch op peil houden.

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d’esprit d’innovation.

Dit zal enkel mogelijk zijn als er vanuit het MOC – op afstand dus – technische ondersteuning wordt geleverd om onderhoud en herstellingen aan boord uit te voeren. Wat aan boord niet kan, zal nadien bij de industrie moeten gebeuren. Een eigen “marineatelier” dat alle onderhoudstaken aan wal aankan, zit er niet meer in.

© JORN URBAIN

Par le passé, la Marine a toujours eu un rythme opérationnel élevé (opérations et entraînement). La situation géopolitique actuelle exigera encore plus d’efforts. Comment comptez-vous y faire face ?

La situation géopolitique est très grave. L’attention se porte actuellement sur l’Ukraine, où les combats se déroulent principalement sur terre. En revanche, d’autres menaces potentielles provenant d’Iran, de Chine ou des zones d’opérations orientales, entre autres, nécessitent une réponse maritime avec un déploiement et, par conséquent en effet, un rythme opérationnel accru.

Cependant, alors que l’accent était auparavant mis sur la façade opérationnelle (à savoir, le navire), nous devons désormais également prêter attention à toute la logistique préalable, en ce compris les capacités logistiques renforcées.

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

Pour parler franchement, l'augmentation du rythme opérationnel est LE défi. Nous sommes actuellement en train d'introduire de nouvelles capacités, ce qui nous oblige à retirer progressivement les anciennes, mais là aussi il est difficile de mener les deux phases de front. Nous ne disposons pas en un claquement de doigts des 60 membres d'équipage nécessaires pour préparer le nouveau navire de lutte contre les mines Ostende en 2023, malgré le désarmement du Godetia. Mais si nous devons choisir entre le maintien de la capacité opérationnelle et la préparation de l'avenir, nous devons opter résolument pour l'avenir. Sinon, nous risquons de le compromettre.

Le rythme opérationnel est également influencé par les choix passés. La décision de n'acquérir que deux navires, en ce qui concerne à la fois les frégaates et les patrouilleurs, ne tient pas compte de l'approche à trois volets (formation/opération/entretien) et a pour conséquence qu'un navire n'est pas toujours disponible. Par exemple, actuellement, une frégaate est indisponible pendant dix mois et, pour les patrouilleurs, la disponibilité est limitée à dix mois par an, ce qui est inacceptable dans la conjoncture actuelle. D'où la nécessité d'un troisième patrouilleur. Une troisième frégaate devrait également être envisagée.

© JORN URBAIN

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d'esprit d'innovation.

En outre, la Marine – tout comme les forces aériennes et terrestres – doit accorder plus d'attention à sa capacité de s'inscrire dans la durée, tant en ce qui concerne les stocks de munitions et de pièces de rechange que la chaîne d'approvisionnement. En effet, les stocks sont insuffisants et la chaîne d'approvisionnement n'est pas assurée. Il est urgent d'y travailler en coopération avec d'autres nations et avec l'industrie.

Enfin, les procédures budgétaires et de traitement doivent également être améliorées. Elles sont aujourd'hui trop lourdes et n'autorisent aucune flexibilité, qu'il soit question aussi bien de l'acquisition que du renforcement de nouvelles capacités. Nous avons un besoin urgent de contrats-cadres qui nous permettent de développer davantage nos capacités et d'innover. Je pense ici au MCM Lab et au Cyber Lab dans le contrat avec Naval Group pour la nouvelle capacité de lutte contre les mines ou à un contrat de maintenance pour le Carrefour d'information maritime (CIM) 2.0.

© JORN URBAIN

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

In deze nieuwe geopolitieke context en met de technologische evolutie en het gebruik van nieuwe technologieën, ziet u bepaalde lacunes in de marinecapaciteiten die met het huidige strategische plan niet ingevuld worden? Wat zijn hier uw prioritaire noden?

Prioriteit nummer één – diegene die mijn nachtrust verstoort – is de lamentabele staat van onze infrastructuur. Zowat al onze gebouwen hebben meer dan 50 jaar op de teller. Oplapwerk biedt niet langer soelaas. De Marine is aanwezig in drie zeer toegankelijke havensteden: Oostende, Zeebrugge en Antwerpen. We willen dat graag zo houden, met een eigen functie voor elke site: Oostende als *Naval Academy*, Zeebrugge als thuisbasis van de schepen met alle operationele en logistieke functies en Antwerpen als *Maritime Safety Centre*. We hebben voor elke site gedetailleerde projecten uitgewerkt voor nieuwbouw. Dan praat je vlug over enkele honderden miljoenen euro's én over een urgente behoefte. Ze werden al overgemaakt aan de diensten die binnen Defensie instaan voor infrastructuur. Onze behoeften worden alom onderkend; nu dienen de budgetten nog voorzien te worden.

Dat is niet zo dadelijk een probleem als je opteert voor de DBFMO-methode (*design, build, finance, maintain, operate*). Bij een dergelijke overeenkomst staat een privé-investeerder in voor de bouw en het onderhoud van de infrastructuur. Als eigenaar stelt hij het complex ter beschikking van de cliënt. Deze werkwijze vereist geen investeringskredieten, wel werkingskredieten, in te schrijven op het budget dat jaarlijks aan Defensie wordt toegekend. Bij deze aanpak komt het erop aan om de juiste partners te vinden. In eigen land zijn wij op dit vlak geen pionier, integendeel. Enkele steden zijn wel bereid om samen met ons meerdere projecten uit te werken, waarbij ook gerekend kan worden op de hulp van andere overheidsdiensten. Daarnaast noteren wij interesse bij investeerders.

Mijn tweede prioriteit is te kunnen beschikken – zoals elke onderneming van enige omvang – over een performant IT-systeem dat niet enkel voor operationele *maritime situational awareness* zorgt via het MIK en het MOC maar ook *business situational awareness* aanlevert. Het is essentieel om permanent over de juiste informatie over de operationele gereedheid van de operationele capaciteiten te beschikken: het trainingsniveau, de personeelsbeschikbaarheid alsook de toestand van het materieel

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d'esprit d'innovation.

en van de infrastructuur. Dit is essentieel voor goed beleid en het is kostenbesparend. In het verleden werd onvoldoende aandacht besteed aan de staat van onze IT-infrastructuur. Dat wreekt zich. Ook voor het verwerven van deze specifieke IT-capaciteit sta ik momenteel voor een onderfinanciering.

Ten slotte – maar niet in het minst – kampen we met een tekort aan operationele capaciteiten. Uiteraard springt de vervanging van onze fregatten in het oog, maar een niet minder belangrijke lacune is dat we niet langer beschikken over een “havenbescherming” die haar naam waardig is, zowel te water als aan wal. We wensen opnieuw een regiment Marinefuseliers op te richten. We beogen hiervoor 500 medewerkers aan te trekken. Zowel personeel in actieve dienst als reservisten komen in aanmerking. Zij zullen instaan voor de bescherming van de havenfaciliteiten aan wal en vanop het water. Mijn verhaal wordt eentonig: ook deze capaciteit is onvoldoende of zelfs niet gefinancierd door het huidige budget. Maar we blijven ervoor gaan. Dit is een dringende opdracht.

© JORN URBAIN

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

Ik pleit er echter ook voor om verder te kijken dan enkel “havenbescherming”. Ook *seabed warfare* (oorlogsvoering op de zeebodem) vereist de nodige aandacht: we moeten nagaan hoe kritieke infrastructuur verder op zee, zoals pijpleidingen, data- en elektrische kabels, kan worden beschermd. Welke rol de Marine hier dient op te nemen, is nog niet bepaald. We wensen niet voor verrassingen te staan. Dit type oorlogsvoering kan nieuwe capaciteiten vereisen. Stof tot nadenken voor de nabije toekomst.

En Belgique, la Défense est l’un des vecteurs de la relance économique. Quel est le rôle de la Marine dans ce contexte et quelles sont les nouvelles perspectives qui s’ouvrent à elle ?

Nous croyons résolument au concept *triple helix*¹ : faire des choses ensemble et les uns pour les autres. Le problème est que les procédures rigides ne le permettent pas toujours. Cette question nécessite une réflexion approfondie.

Dans le cadre du programme rMCM² ont été créés le MCM Lab et le Cyber Lab, où nous collaborons structurellement avec l’industrie – « ensemble et les uns avec les autres » – pour développer cette capacité. Cependant, nous faisons aussi avancer les choses au niveau européen, avec le projet MAS MCM³ de la CSP⁴ et le projet EDF⁵ MIRICLE. Les politiques actuelles de notre ministre, notamment la stratégie de défense, d’industrie et de recherche (*Defence, Industry and Research Strategy – DIRS*), soutiennent également cette démarche.

Cependant, la planification de la main-d’œuvre avec l’industrie est un domaine où je suis encore peu entendu. J’ai déjà mentionné que le recrutement de personnel technique est un point noir. Et pas seulement pour nous, puisqu’il y a une pénurie de 120 000 travailleurs techniquement qualifiés dans toute la Belgique. La mise en

¹ Coopération structurelle entre les autorités publiques, l’industrie et les centres de recherche/établissements universitaires.

² *Replacement mine countermeasures* (remplacement des navires de lutte anti-mines) : projet d’acquisition de nouveaux navires de lutte contre les mines.

³ <https://www.pesco.europa.eu/pressmedia/pesco-maritime-mine-counter-measures-project-tested-in-multinational-exercise/>

⁴ *Coopération structurée permanente* (Permanent Structured Cooperation – PESCO) : cadre de coopération structurée entre les pays de l’UE dans le domaine de la défense et de la sécurité.

⁵ Fonds européen de la défense (FÉD) : programme de financement de la Commission européenne pour la recherche et le développement dans le domaine de la défense.

Pour déployer opérationnellement les nouveaux navires de déminage et les frégates dans les meilleurs délais, la Marine et la Défense doivent faire preuve d'esprit d'innovation.

commun de la main-d'œuvre avec l'industrie – comme c'est le cas avec ECA⁶ dans le cadre de la boîte à outils rMCM – est l'avenir, répond aux besoins de mobilité et de flexibilité des jeunes et nous permet, ainsi qu'à l'industrie, d'employer ces compétences rares de manière appropriée. Cependant, il n'existe pas encore de véritable statut pour cette mise en commun et il faut encore en organiser toutes les modalités (telles que le paiement, par exemple). Un statut adapté pour le personnel de réserve est, à mon avis, la clé du problème.

En fin de compte, tout cela devrait déboucher sur le « Quartier du futur » à Ostende : un écosystème maritime mis en place avec l'Institut flamand de la mer (Vlaams Instituut van de Zee – VLIZ), BlueBridge, le Parc scientifique d'Ostende et ECA. L'industrie, les centres de recherche et la Marine se renforcent mutuellement en partageant leurs connaissances et leur personnel, permettant ainsi à la Marine de proposer des installations d'essai typiques dans des conditions réelles.

© JORN URBAIN

⁶ Ancien nom d'EXAIL. EXAIL Robotics Belgium est le fabricant et le fournisseur d'équipements de lutte contre les mines, notamment des drones (sous-marins), ladite « boîte à outils ».

Om de nieuwe mijnenbestrijdingsschepen en de fregatten zo snel mogelijke operationeel te kunnen inzetten, dienen de Marine en Defensie innovatief te werk te gaan.

Welke boodschap wilt u als Naval Component Commander meegeven?

We dienen de ontwikkelingen op geopolitiek vlak zeer ernstig te nemen. We moeten blijvend “operationeel” focussen op alle gebeurtenissen waarvoor mogelijk een beroep wordt gedaan op onze capaciteiten. Zo kan de oorlog in Oekraïne alsnog escaleren, hoezeer we ook trachten dit te verhinderen.

Vandaar dat we alles in het werk moeten stellen om onze nieuwe capaciteiten zo snel mogelijk operationeel te krijgen. We moeten onze focus vestigen op de toekomst.

Al de geplande investeringen moeten dan ook snel worden uitgevoerd, zonder al te veel bureaucratische rompslomp en met een inventieve aanwending van alle mogelijke reglementaire en juridische instrumenten die we hiervoor binnen Defensie kunnen aanwenden. *Hic et nunc*.

Maar zelfs dan kan dit enkel slagen als we ook voldoende technisch gekwalificeerd personeel kunnen aantrekken. Daarom dienen we snel werk te maken van *work force sharing*.

**Trefwoorden: Belgische Marine, fregatten,
mijnenbestrijdingsschepen**

Mots-clés : Marine belge, frégates, navires de déminage